Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 6 זייטן

№ 247 „Lubliner Tugblat” פּרייז 15 גראָשען

לובלינער טאָגבלאַט

אַבאָנעמענטס-פּרייז אין לובלין חודש 3 זל. פּראָווינץ חודש 4 זל.
אַנאָנסען-פּרייז: (אַ מילימעטער-שורה) 1-טע און 4-טע זייט 10 שפּאַלטען, אין טעקסט
5 שפּאַלטען, 1-טע זייט 33 גראָשען, אין טעקסט 60 גראָשען, 4-טע זייט 24 גראָשען
פרייטאָג און ערב יום טוב 50 פּראָצענט טייערער.

זעכצעהנטער יאָהרגאַנג

זונטאָג פ׳ וירא ט׳ חשון תרצ״ד 29 Październ. 1933

אַדרעס: לובלין, קראָלעווסקא 13, טעלעפאָן 920, פּאָסט-פאַך 15.

Adres redakcji i administracji: Lublin Królewska 13 tel. 9-20

סדר פון דער לויה

ביז 10 פריה איז די ישיבה-געבײַדע אָפען פאַר אַלע צו געזעגענען זיך מיטן גרויסען נפטר. די אַנוועזענדע ווערען געבעטען צו פערהאַלטען זיך רוהיג און ווירדיג.

פון 11 ביז 12 דאַרפען זיך אויסשטעלען די שילער פון די פּאָווששעכנע שולען, חדרים און גימנאַזיעס אונטער דער אָנפיהרונג פון די לעהרערס לענגאויס די לובאַרטאָווסקא ביז דער ישיבה.

מיטן אויסשטעלען די קינדער פיהרט אָן דער מיליטער-ראַבינער קאַפּ. ראַאַב. 12.30 וועט די מיטה אַרײַנגעטראָגען דורך די ישיבה-תלמידים אין דער שוהל פון דער ישיבה וואו אַ תלמיד וועט האַלטען אַ הספד.

1 אַזײַגער ווערט די מיטה אַרויסגעטראָגען פון דער ישיבה-געבײַדע, דעם גאַנצען וועג ביזן בית-עולם ווערט די מיטה געטראָגען דורך די ישיבה-תלמידים לויט אַ בעשטימטער אָרדנונג.

מיט די ישיבה-תלמידים פיהרט אָן ה׳ משה אײַזענבערג.

באַלד נאָך דער מיטה געהען: דער ראַבינאַט און היגע רביים, די פאָרשטעהער פון דער אַדמיניסטראַטיווער-מיליטערישער און שטאָדטישער-מאַכט, די קהלה-פערוואַלטונג און ראַט, דעלעגאַציעס און רביים פון פרעמדע שטעדט, דעלעגאַציעס פון היגע געזעלשאַפטען און חברות.

דער ארון מיט די דעלעגאַציעס וועט אַרומגענומען ווערען דורך אַ פערמאַכטען קאָרדאָן פון די מיטגלידער פון „ברית-החיל”.

מיטן אויסשטעלען די דעלעגאַציעס וועט אָנפיהרען פּרעזעס ה׳ בראָמבערג.

דער לויה-צוג וועט געהן דורך פאָלגאַנדע גאַסען: לובאַרטאָווסקא, קאָוואַלסקא, שעראָקא ביז צו דער שוהל, וואו דער ארון וועט אַרײַנגעטראָגען ווערען און ס׳וועט געהאַלטען ווערע אַ הספד.

אין שוהל וועלען אַרײַנגעלאָזט ווערען די ישיבה-תלמידים און דעלעגאַציעס.

דער צוגאַנג צו דער שוהל וועט אָבגעשלאָסען ווערען דורך פּאָליצײַ.

מיטן אָרדנונג בײַ דער שוהל פיהרט אָן דער ה׳ ש. קעסטענבערג.

די שול-קינדער פערהאַלטען זיך נישט בײַ דער שוהל נור געהן ווײַטער ביזן סוף שעראָקא, רוסקא און אַרײַן אין נאַדסטאַווגא, וואו זיי ווערן דורך די לעהרער אָבגעפיהרט אין די שולען און חדרים.

פון דער שוהל געהט דער לויה-צוג צוריק אויף שעראָקא, רוסקא, לובאַרטאָווסקא, אוניצקא טום בית-עולם.

פאַר דער ישיבה-געבײַדע ווערט געהאַלטען אַ הספד.

אויפן בית-עולם וועט אַרויפגעלאָזט ווערען נור די דעלעגאַציעס.

מיט דער אָרדנונג בויפן בית-עולם וועט אָנפיהרען ה׳ ד״ר פלאָטקין.

אויפפאָדערונג צו דער יודישער בעפעלקערונג

דער לויה-קאָמיטעט פאָדערט אויף די יודישע בעפעלקערונג אין לובלין און די צוגערייזטע פון דער פּראָווינץ צו פערהאַלטען זיך רוהיג און ווירדיג בײַם דורכגעהן פון לויה-צוג.

בעזונדער ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אויסצופיהרען פאָלגענדע אָנווײַזונגען:

1) קינדער נישט אַרויסלאָזען אין די גאַסען, דורך וועלכע דער לויה-צוג וועט דורכגעהן.
2) פרויען און קינדער זאָלען אין לויה-צוג נישט אַנטיילנעהמען.
3) דאָס פּובליקום זאָל זיך פערהאַלטען אויף די טראָטואַרען אָדער העכער פון דעם ישיבה-בנין לענגאויס דעם לעווערטאָווער שאָסיי. יעדענפאַלס נישט אַראָבגעהן אין מיטען וועג
4) די טויערען פון די הייזער, דורך וועלכע דער לויה-צוג וועט דורכגעהן זאָלען זיין אָפען

לויט דער פעראָרדנונג פון שטאָדטישען סטאַראָסטא ווערט געבעטען צו האַלטען די אָנווײַזונגען פון דער פּאָליצײַ און אָרדנער, וועלכע וועלען טראָגען שוואַרץ-ווײַסע אָבצײַכנונגען אין די לאַצען. פאַר נישט צופאַסען זיך צו די אָנווײַזונגען וועט מען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

נפלה עטרת ראשינו

הננו מודיעים בצער ע״ד האסון הגדול אשר קרה את בית ישראל בכלל וקהלת לובלין בפרט בהלקח ממנה רבה ומנהיגה ראש גולת אר אל צבי תפארת ישראל אשר אמרנו בצלו נחיה הגאון הגדול מופת הדור

מוהר״ר יהודה מאיר שפירא זצ״ל

אב״ד ור״מ דק״ק לובלין יצ״ו

אשר הרביץ תורה בכמה קהלות הגדיל תורה והאדירה והעמיד תלמידים הרבה בעהמ״ח ש״ות אור המאיר וספר אמרי דעת ועוד בכ״י
נפטר אור ליום ועש״ק פ׳ לך התרצ״ד בשעה ג׳ באשמורת הבוקר

ההלויה תהיה ממעונו בישיבת חכמי לובלין אל בית מועד לכל חי, היום א׳ וירא בשעה 1 אחה״צ

מועצת ושלטון הקהלה העברית בלובלין

הרב ר' מאיר שפּירא ז"ל

(צו דער פּלוצלינגער פּטירה פון לובלינער רב)

זאָלען קומען די, וועלכע האָבען דעם רב אויפגענומען, די, וועלכע האָבען איהם געברענגט קיין לובלין, זיינע חסידים, זיינע תּלמידים און זאָלען זיי דערציילען וועגען דער לומדות, גאונות און רבנישער גרויסקייט פון נפטר, די שפּאַלטען זענען פריי פאַר אַזעלכע אָבשאַצונגען, זאָלען זיי אַלע אונטערציהען דעם סך-הכל פון די 46 יאָהר לעבען און שאַפען פון דעם, וועמען זיי האָבען אָוועקגעזעצט אויף דער שטוהל פון מהרש"ל.

מיר דאָ, ווילען היינט ווידמען עטליכע שורות דער פערזאָן פון נפטר, ווי מיר האָבען איהם געזעהן, געקענט און דערקענט, נאָכדעם שוין, ווי ער איז געוואָרען לובלינער רב.

———

לובלינער יודען האָבען געוויינט. נישט איבערטרייבענדיג אויף קיין האָר — אין הונדערטער יודישע שטובען האָט מען זיך אין פרייטאָגדיגען טאָג געפיהלט ווי אבלים. עס האָט געוויינט קליין און גרויס, יונג און אַלט, פרויען און מענער, הערצער האָבען זיך געבראָכען, קעפּ געבויגען און אויב א טייל זענען געוואָרען דערשלאָגען, זענען אָבער אַלע געוואָרען ערשיטערט. און נישט דווקא אגודה-לייט, נישט בלויז אָרטאָדאָקסען, נאָר אויך אַזעלכע, וועלכע זענען בכלל געגען א רבנות-אַמט. און מען דאַרף וויסען, אַז הרב שפּיראָ, ווי יעדער בעדייטענדע אינדיווידואַליטעט און שטאַרקע פערזענליכקייט, האָט געהאַט פונקט אַזעלכע ענטשיידענדע און פערביטערטע געגנער, ווי הייסע און געטרייע אַנהענגער. און דאָך טיילען אַלע צוזאַמען דעם טיפען און אויפריכטיגען טרויער.

א רב איז נפטר געוואָרען?

ניין. נישט בלויז רב און נישט ווייל רב. לובלינער יודען צייכענען זיך נישט אויס מיט בעזונדערען דרך-ארץ פאַר אַמטען און אַמט-רעגדע פערזאָנען, בפרט נאָך, ווען דאָס זענען יודען און אויף דער יודישער גאַס...

מכוח דעם דרך-ארץ צום לובלינער רב וואָלט מען געקענט, און מיר וועלען נאָך מסתמא נישט ווינציג שרייבען. און וועגען דרך-ארץ דווקא פון די, וועלכע שטעלען זיך אַרויס שטאָל און איינזען אַלס פערטיידיגער פון כבוד התורה און כבוד הרבנות...

הרב ר' מאיר שפּיראָ ז"ל האָט גאַנץ שנעל דערזעהן די דאָזיגע זייט פון זיינע לובלינער יודען און נישט ווינציג גייסטיגע שמערצען האָט עס איהם פערשאַפט.

דער נשיא פון דער ישיבה איז געשטאָרבען?

אויב נישט צו רעכענען געציילטע יחידים, וועלכע האָבען אַמאָל, אין א גלאַטער און לייכטער שעה און אין רחבות'דיגע צייטען זיך געלאָזט קאָסטען פאַר דער ישיבה, קענען די לובלינער אָרטאָדאָקסישע יודען, אפילו די רייכערע פון זיי נישט זאָגען, אַז זיי האָבען ווען עס איז אַרויסגעוויזען אַזאַ מין וואַרימקייט צו דער ישיבה און צו איהר נשיא.

און אויך די דאָזיגע בעציהונג האָט פעראורזאַכט נישט ווינציג מרה-שחורה'דיגע שעה'ן פאַרן הרב ר' מאיר שפּיראָ ז"ל.

א יונגער מענש איז געשטאָרבען?

געוויס ווירקט הארץ-שניידיג, ווען עס פאַלען יונגע בוימער.

אָבער נאָך נישט דאָס וואָלט מיכולת געווען א גאַנצע שטאָדט אַריינצוטרייבען אין טרויער.

דער טויט פון הרב שפּיראָ האָט אַזוי טיעף אויפגעטרייסעלט דער עיקר דערפאַר, ווייל אינם נפטר האָבען אַלע געזעהן א גרויסע און שטאַרקע פערזענליכקייט, א שאַפענדען גייסט. א בויענדע האַנד און א מענש, וועלכער האָט זיך הויך אויפגעהויבען איבער זיין סביבה, מיטגעריסען איהר מיט זיך און געצווינגען איהר נאָכצוגעהן זיינע וועגען.

נישט לובלין האָט זיך אויסגעזוכט א רב, נאָר הרב שפּיראָ האָט זיך אויסגעזוכט לובלין. הרב שפּיראָ האָט אין זיין פאַנטאַזיע געלעבט מיט דעם לובלין פון אַמאָל און עס האָט זיך איהם געדאַכט, אַז ער וועט ביכולת זיין אויפצולעבען יענעם גייסט וועגען וועלכען עס דערציילען אונז די אַלטע שטיינער אויפ'ן לובלינער היסטאָרישען בית-החיים.

און וויפיעל געגנערשאַפט האָט הרב שפּיראָ געפונען אין זיינע, אין די אָרטאָדאָקסישע, אין די רבנישע קרייזען בעת ער האָט פאַר זיי פונאַנדערגעוויקעלט זיינע ברייטע פּלענער וועגען דער ישיבת חכמי לובלין? און אויך די דאָזיגע קרייזען האָט ער נישט איבערצייגט, נאָר בעזיגט מיט זיין פעלזען-פעסטען ווילען און אייזערנע ענערגיע.

האָט לובלין, דאָס פערשלאָפענע, אַפּאַטישע, איניציאַטיוו-לאָזע און סקעפּטישע לובלין געקוקט אויף דער מעכטיגער און פּראַכטיגער געבויידע און בעוואונדערט איהר בויער; פאַקטען ווירקען איבערצייגענד, פאַר פאַקטען בויגט מען די קעפּ, און אפילו די, וועלכע האָבען א נעגאַטיווע בעציהונג צום אינהאַלט פון ישיבת חכמי לובלין, האָבען נישט געקענט לייקענען, אַז דער רעאַליזירער פון דאָזיגען ווערק איז א מענש פון געוואַלדיגער בעגאַבטקייט.

און געמיינט האָט מען, אַז הרב שפּיראָ, א לידער פון דער אגודה, וועט די ישיבה פערוואַנדלען אין א פעסטונג פאַר זיין פּאַרטיי, אַז לובאַרטאָווסקע 57 וועט ווערען א צענטער פאַר פּאַרטיי-אַרבייט. אַרויסגעוויזען האָט זיך, אַז הרב שפּיראָ האָט אפילו לגבי זיינע אייגענע פּאָליטישע פריינד און חברים לדעה, בעוויזען פולשטענדיגע אומאָבהענגיגקייט. סיי ביי די וואַהלען צום סיים, ווי בעת די וואַהלען צו דער קהלה, האָט הרב שפּיראָ נישט געפּרובט אפילו צו ווירקען מיט זיין אויטאָריטעט אין דער אָדער יענער פּאַרטייאישער ריכטונג, הגם ער איז דערצו אויפגעפאָדערט געוואָרען פון צענטרען און יחידים פון וועלכע ער האָט שטאַרק געהאַלטען. די אגודה האָט צופיעל אויסגערעכענט אויף צו שלאָגען פּאַרטיי-קאַפּיטאַל פון זיין רבנות-אַמט און דער דאָזיגער טעות אין חשבון קאָסט איהר נישט ווינציג. לובלין איז היינט ווינציגער אגודה'ש ווי . זי איז געווען איידער הרב שפּיראָ איז געוואָרען לובלינער רב.

לובלין האָט דאָס געזעהן און לאַנגזאַם דערשאַצט און דעריבער אויך איז די געגנערשאַפט צו איהם פון חודש צו חודש געוואָרען קלענער און אויסגעלאָשענער.

און אָט קומט א ידיעה, אַז הרב שפּיראָ קלויבט זיך צו פערלאָזען לובלין. לאָדז וויל איהם אָוועקנעהמען. אמת, לובלין איז פינאַנסיעל צו אָרים, אויף צו קענען זיך פערגינען דעם לוקסוס צו האָבען אַזאַ רב, און דאָך פערדריסט זיך, ווען אַן אַנדערע שטאָט קלויבט זיך מיט איהר עשירות צו בעזיגען א דלות. לובלין איז נישט ביכולת געווען זיך ענטגעגענצושטעלען. דער רייכער מחותן האָט דאָך צוגעזאָגט דעם חתן אויסצוהאַלטען זיין אָרעמע מאַמע — די ישיבת חכמי לובלין... האָט זיך דערהערט א קול: "מיר וועלען נישט אַרויסלאָזען אונזער רב, פון לובלין". א שוואַך קול, דאָס קול פון אָרעמען לובלין. אויף מעהר און שטאַרקער איז עס פאַקטיש נישט אומשטאַנד געווען.

און פּלוצלינג, נישטאָ הרב שפּיראָ. נישט לובלין און נישט לאָדז.

און אַזוי אונגעריכט! אַזוי אונערוואַרטעט! מען האָט דאָך אפילו נישט געוואוסט, אַז ער איז קראַנק. און ווי ווייסט עס א שטאָדט נישט אַזעלכעס, פאַרוואָס האָט מען געשוויגען, פאַרוואָס האָט מען נישט דערצעהלט?! אפשר האָט מען דאָ געזינדיגט מיט נאַכלעסיגקייט. א יוד, אפילו דער אָרימסטער וועט דאָך אין אַזעלכע פאַלען דאָס איבערבעט פערקויפען, כדי נישט צו געבען קיין אויסרייד דעם מלאך המות. און אין לובלין איז מעגליך געווען אַז א רב זאָל אויסגעהן און מען זאָל זיך דערוויסען דערפון ערשט נאָכן אומגליק.

שטאָדט ווייסט עס, שטאָדט רעדט דערפון, שטאָדט פיהלט עס און אויך דערפאַר טהוט עס אַזוי וועה.

אָבער נישט אינם היינטיגען טאָג איז די צייט צו רעדען וועגען אָט דעם לעצטען מאָמענט.

אָבער דאָס אַלץ צוזאַמען האָט געמוזט ווירקען אַזוי איבעררעשענד ווי א דונער און דערפאַר זענען אַלע אַזוי דערשלאָגען.

———

געווען דאָ נישט לאַנג א צייט, ווען דאָס יודישע לובלין איז געגאַנגען, אָדער געמיינט, אַז עס געהט באַרג אַרויף. פערפינאַנסט איהר קהלה-ביודזשעט, דערשלאָגען זיך צו א גרויסען איינפלוס אין שטאָדט-ראַט, אין מאַגיסטראַט, אין שול-ראַט, דערפיהלט זיך אַלס מיטבאַלעבאַטים אין שטאָדט, פערמאָסטען זיך צו בויען א האַנדווערקער-שול, געבויט א וועלט-ישיבה און דאַמאָלס אויך האָט לובלין—נאָך פאַר וואַרשאַ און פאַר לאָדז—אויפגענומען א רב. אויפגענומען נישט דערפאַר, ווייל א אויסערליכער צד האָט עס פערלאַנגט, נאָר ווייל לובלין אַליין האָט געוואָלט און געמיינט, אַז עס מעג וועלען. אָבער דאָס אַלץ צוזאַמען האָט דערצעהלט וועגען אָפּטימיזם פון א יודישער שטאָדט.

היינט לעבען מיר איבער א צייט פון באַרג-אַראָב. יודען זענען כמעט פון אומעטום בעזייטיגט, טראָגען לאַסטען מעהר ווי א מאָל, און ווערען פערשטויסען פון יעדער פּאָזיציע. וואַקסט דער דלות, פאַלט די קהלה, חלומט מען שוין נישט פון קיין האַנדווערקער-שול, צאַנגען אַלע יודישע אינסטיטוציעס, קומען גזירות אויף יודישע שול-קינדער, לאָזען זיך די הענד אַראָב, וואַקסט די האָפנונגסלאָזיגקייט און דערשלאָגענקייט און אָט קומט דער אונברחמנותדיגער טויט און רייסט אַוועק איינעם, וועלכער האָט מיט זיך פערקערפּערט מוט, גלויבען, פעסטקייט, שעפערישקייט און דערמאָנט אין די צייטען פון באַרג אַרויף.

ווידער איז לעדיג געבליבען די שטוהל פון מהרש"ל, וועלכע וועט מסתמא לאַנגע יאָהרען בלייבען נישט פערנומען.

דער פּלוצלינגער טויט פון הרב ר' מאיר שפּיראָ שליסט אָב א קאַפּיטעל געשיכטע פון יודישען לובלין.

י. ניסענבוים.

אדם גדול נפל בישראל

אדם גדול נפל בישראל!

דאָס יודענטום האָט געטראָפען זעהר א גרויס אומגליק! און אין דער ערשטער רייהע האָט עס געטראָפען אונזערע לובלינער יודען. פרייטאָג פאַרטאָג איז נפטר געוואָרען, הרב הגאון מו"ה ר' שפּיראָ זצ"ל, דער לובלינער רב, און דער גרינדער פון דער היגער גרויסער ישיבה, וועלכע טראָגט מיט רעכט דעם נאָמען "ישיבת חכמי לובלין", ווייל איהר גרינדער, וואָס האָט זי געשאַפען האָט מיט איהר גרינדונג געוואָלט "מחזיר זיין העטרה ליושנה". ער האָט געוואָלט, אַז די אַלטע יודישע שטאָדט לובלין ווי עס איז געוועזען דער "ועד ארבע הארצות" זאָל ווידער זיין דאָס אָרט ווי מען איז מרביץ תורה בישראל, און זאָל ווידער אַרויסגעבען גרויסע מופלגי תורה, וועלכע זאָלען ווידער זיין לאות ולמופת פאַר דער גאַנצער וועלט. ליידער "אין מזל לישראל", און עס האָט געטראָפען א אומגליק, אַז ער איז פון אונז צוגענומען געוואָרען אין די בעסטע בליהענדע יאָהרען. און זיין ציעל נישט עררייכט. עס איז נאָך "מתן מוטל לפנינו", און מיר טאָרען זיך נישט טרייסטען. האָפען דאַרפען מיר אָבער, אַז זיין ווערק וועט בלייבען אויף אייביג וזכרו לא ימיש מפינו.

איך האָב געזאָגט, "אדם גדול", ווייל באמת איז דער פערשטאָרבענער זצ"ל געוועזען א פּראָמינענט-פערזענליכקייט. א אמתע וועלט-גרעסע, דען חוץ דעם וואָס ער איז געוועזען איינער פון די גרעסטע לומדי תורה און א גאון עולם איז ער אויך געוועזען א גרויסער חריף. און פערלירענדיג אַזאַ גרויס פערזענליכקייט, האָט דאָס יודענטום, סיי דאָס אָרטאָדאָקסישע, און סיי דאָס וועלטליכע געהאַט א אבידה שאין לה חוזרים. און דעריבער דאַרף דאָס גאַנצע היגע יודענטום בעוויינען דאָס גרויסע אומגליק, וואָס האָט אונז געטראָפען און אויסרופען "חבל, חבל על דאבדין ולא משתכחין".

אברהם משה קאַנטאָר.

די פערוואַלטונג פון דער אָהנפּראָצענטיגער
הלואה-קאַסע (געז. רעס. קאָמ.)
בעוויינט צוזאַמען מיט דעם גאַנצען יודישען לובלין די גרויסע אבידה פון דער פּטירה פון אונזער עהרען-מיטגליד האב"ד מלובלין

הרה"ג מאיר שפּירא זצ"ל

און פאָדערט אויף אַלע אונזערע מיטגלידער צו בעטייליגען זיך מאַסענהאַפט אין דער לוי' פון געעהרטען נפטר.

נישט אראפלאזן די הענד

שווערליך איז דאס אומגליק, וואס האט געטראפען דעם כלל ישראל בכלל און דער שטאדט לובלין בפרט. אבער — מיר טארען נישט פערלירען די קעפ, מיר טארען נישט אראבלאזן די הענד. אלע כוחות מוזען אנגעשטרענגט ווערען, כדי צו ראטעווען דעם היכל אין וועלכען עס לעבט און וועט איבערלעבען דער גייסט פון גרויסען נפטר — די ישיבת חכמי לובלין.

ווארום, אויב מיר זאלען אט די אנשטרענגונג נישט מאכען, אויב חלילה דער ריזען-פעסטונג פון תורה זאל נישט געגעבען ווערען וויטערדיגע עגזיסטענץ מעגליכקייטען — וואלט דאס בעדייטעט א דאפעלט אומגליק. דאס ערשטע אומגליק איז א גאטס-זאך, „ד' נתן וד' לקח", אין דעם צווייטען אומגליק אבער וואלטן מיר אליין געווען די שולדיגע. דאס וואלט פשוט געווען א פערברעך, א זינד וואס וועט קיין כפרה נישט האבען.

כלל ישראל! ערפול דיין פליכט פאר דער תורה, וואס האט איהר שענסטע רעאליזירונג געפונען אין ישיבת לובלין.

יודיש לובלין! ערפול דיין חוב פאר דער גיגאנטישער פערזענליכקייט, וואס האט געלעבט און געווירקט צווישען דיר.

לאמיר האפען, אז אזוי וועט עס זיין, אז עס וועט צו קיין נייע אומגליק נישט דערלאזט ווערען!...

א. מ. ראגאווי.

דער אייביג שאפענדער

„ברוך יוצר המאורות" — אזוי האט דער בעקאנטער ברעזשאנער גאון טיטולירט אונזער גרויסען נפטר בעת ער איז נאך א בחור געווען.

און דאס זענען טאקע געבליבען די צוויי גרונדשטריכען פון זיין גאוניסקייט: שאפען און ליכטיגען. שאפען אין דער ברייט און אין דער טיעף און לייכטען אין דער הויך.

אין איהם זענען געווען פעראייניגט דאס העכסטע מענשליכע מיט טיעפסטען יודישען. פיינער טאקט, דעליקאטע טאלעראנץ, העכליכע אייראפעאישע מאניערען, הויכע עסטעטישע קולטור צוזאמענגעבינדען מיט יודישע פקחות, גאונישען קאפ און אפען הארץ פאר א יודישען קרעכץ.

מיט אלע מתנות פון דער נאטור איז ער געווען בעשאנקען: א ארטאטאר פון גאטס גנאד, שטענדיג גערעדט עקספראמפט, איז עס א פאליטישע רעדע, א הספד אדער מעניגא דיומא, א שרייבער נפלא און א מאדערן זאפטיגען העברעאיש, א קינסטלער צום דערצעהלען, א זעלטענער בעל-תפילה בצבור און א גוטער מנגן מיט א פיין פיהלענדער צארטער נשמה...

יא, חוץ זיין לעבענס-שיטה האט איהם געצויגען צו די גרויסע רעליגיעזע אויטאריטעטען ווי ר' נחמן בראסלאווער און ר' לוי יצחק בערדיטשעווער, ביי וועלכע די לעבענס-לוסטיגקייט מיט מענך און גאטס איז געווען דער העכסטער אויסדרוק פון רעליגיעזען עקסטאז.

דער פיעלזייטיגער און פיעלזאגענדער גאון, די ריזיגע שעפערישע קראפט, דער אונערמידליכער רעזערוואר פון ענערגיע און לעבענסזאפט איז פלוצלונג שטעהן געבליבען...

מיר שטעהען אלע פערגאפט. וואס איז פלוצלינג געשעהן מיט דער „טורבינע פון 50,000", וואס האט זיך אויפגעהערט צו טרייבען? ווי אזוי האט מען געקענט פערזעהן?

ס'איז א אלט תארם: די גרויסע מענשען וועלכע זוכען און היילען ראטעווען מאסען, פעלקער, די גאנצע וועלט, זענען נישט בכח צו ראטעווען זיך אליין.

שירת חייו באמצע נפסקה...

זיין לעבענס-ליעד איז נישט אויסגעזונגען געווארען...

ל. רובינליכט.

די טרויער-זיצונג אין קהלה
די ערשטע בעשלוסן וועגן אופן און סדר פון דער לויה

פרייטאג 11 פריה האט זיך געעפענט די טרויער-זיצונג אין לאקאל פון קהלה-פערוואלטונג.

עס זענען געקומען אלע דאזארעס און פרנסים אויך פון פריהערדיגען ראט און פערוואלטונג, אלע מיטגלידער פון ראבינאט, דער לובלינער רבי ר' שלמהלע אייגער, דער טריסקער רבי, דער ביאלער רבי, פארשטעהער פון פערשיעדענע אינסטיטוציעס א.א.וו.

געעפענט די זיצונג האט דער פרעזעס זילבער, וועלכער האט אין א קורצער רעדע, מיט טרעהרען אין די אויגען אנגעוויזען אויף דער גרויסער אבידה, וואס לובלין האט געליטען.

— וויפיעל האפנונג מיר דא אין לובלין האבען פערבונדען מיטן אויפנעהמען דעם רב שפירא, ווי שטאלצירט מיר האבען, וואס לובלין האט בעקומען אלס רב א מענש מיט אזא וועלט-נאמען און איצט — פעריתומט איז די שטאדט, פעריתומט איז דער תורה-צענטער, וועלכער איז אונטער זיין אנפיהרונג געוואקסען און צוגעגעבען אונזער קהלה כבוד און גלאנץ.

די פערזאמעלטע האבען די רעדע אויסגעהערט שטעהענדיג און דערנאך איז מען צוגעטרעטען בעהאנדלען פראגען וועגען דעם סדר פון דער לויה. עס זענען אויסגעהערט געווארען א רייהע פארשלאגען און מיינונגען פון רבי'ן ר' שלמהלע, הרב וויזענבערג, פרעזעס בראמבערג, דיר. קאנטאר, ראבינער ראאב, ד"ר פלאטקין, קעסטענבערג, אייזענבערג, אלעזר ניסענבוים, מאקאטאווסקי און אנד.

לויטן פארשלאג פון פרעזעס זילבער האבען אלע פערזאמעלטע זיך קאנסטיטואירט אלס לויה - קאמיטעט, דערביי זענען רעזערווירט געווארען פלעצער פאר פארשטעהער פון די קהלות אין וועלכער דער נפטר האט פערנומען דעם אמט פון רב.

דערנאך איז געוועהלט געווארען א עגזעקוטיווע, אין וועלכען עס זענען אריין 5 פארשטעהער פון ראט און פערוואלטונג און 5 פארשטעהער פון לויה-קאמיטעט.

דער עקזעקוטיוו האט פון זיך אויסגעוועהלט אן ארדנונגס - קאמיסיע פון 6 פערזאן, ה"ה: פרעזעס בראמבערג, דיר. קאנטאר, ד"ר פלאטקין, מ. אייזענבערג, קאפ. ראאב און ש. קעסטענבערג.

די פראגע וועגען ארט פון קבר איז איבערגעגעבען געווארען צו דעצידירען דעם ראבינאט צוזאמען מיט די רביים.

לויטן פארשלאג פון לובלינער רבין איז בעשלאסען געווארען, אז די לויה זאל טראגען א ריין-רעליגיעזען כאראקטער, קיין שום פעהנער, לענטעס אדער אנדערע אבצייכנונגען וועלען נישט דערלאזט ווערען, ווייל דאס וואלט נישט געווען אויך אין גייסט פון נפטר. אין לויה-צוג וועלען בעטייליגען זיך אלע יודישע אינסטיטוציעס, פרויען און קינדער וועלען אויפן בית-עולם נישט ארויפגעלאזט ווערען. פון די שולען וועלען זיך אין דער לויה בעטייליגען בלויז יונגלעך.

עס איז אויך ברייט ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען ארדנונג צו פערהיטען עס זאל חלילה נישט קומען צו קיין פארפאל.

צוליעב דער שפעטער פרייטאג-שעה איז בעשלאסען געווארען, אז אלע אנדערע פרטים פון דער לויה זאלען בעהאנדעלט און דעצידירט ווערען ערשט שבת-צונאכטס.

מען איז מודיע דער וועלט

דער טעלעגראף און דער טעלעפאן האבען די טרויריגע בשורה פונאנדערגעטראגען אין אלע שטעדט און שטעטלעך פון לאנד און אין אויסלאנד, מיטגעהאלפען דערצו האט אויך די ראדיא סטאציע וועלכע האט אין איהרע ידיעות פון טאג מיטגעטיילט אויך וועגען דער פטירה פון לובלינער רב, צוגעבענדיג עטליכע הויפט-שטריכען פון זיין ביאגראפיע.

מען האט זיך טעלעפאניש פערשטענדיגט אויך מיט אלע רביים און רבנים און לויט זייער אנווייזונג איז בעשלאסען געווארען נישט דורכצופיהרן די לויה פרייטאג, נאר אפלעגען איהר אויף זונטאג.

זאמלונג לטובת דער ישיבה

נעכטען אווענד זענען אין פיעל בתי-מדרשים און חסידים-שטיבלעך דורכגעפיהרט געווארען זאמלונגען לטובת דער ישיבה. די זאמלונגען האבען גאנץ אונערווארטעט אריינגעברענגט בעשיידענע סומען געלד.

טרויער-פערזאמלונג ביי מזרחי

נעכטען מוש"ק 7 אווענט איז פארגעקומען א טרויער פערזאמלונג פון אלע מזרחי חברים און סימפאטיקער אין לאקאל פון יבנה. דער פארזיצענדער פון מזרחי ה' שפער האט געעפענט די טרויער-פערזאמלונג און ערקלערט, די שרעקליכע אבידה וואס דאס אלוועלטליכע יודענטום בכלל און לובלין בפרט האט מיט דער פטירה פון רב זצ"ל פערלוירען. די אנוועזענדע האבען מיט טרעהרען אין די אויגען אויסגעהערט שטעהענדיג די רעדע.

די ביאגראפיע פון הרב שפירא

הרה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל איז געבוירען אין יאהר תרמ"ח אין שאץ (בוקאווינע), ער איז א אור-איניקעל פון בעריהמטען ר' פנחס קאריצער מחבר פון „מדרש פנחס", איינער פון די גרעסטע בעש"ט תלמידים.

שוין אין זיין פריהסטער יוגענד, נאך אלס קינד, האט מען ביי איהם בעמערקט, אויסערגעוועהנליכע טאלאנטען פון פעהיגקייטען, א דאנק וועלכען ער האט זיך תאלד ערווארבען א שם אלס „שאצער עלוי".

דאס גאונישע קינד האט געצויגען אויף זיך אויפמערקזאמקייט פון זיין זיידען דעם בעריהמטען גאון, דער מאניסטרישטשער רב זצ"ל, מחבר פון ספר „מנחת שי", וועלכער האט דאס טאלאנטפאלע קינד צו זיך קיין מאנעסטרישטש (גאליציען) אהינגענומען, ווי ער האט פערבראכט איניגע יאהר און זיך פערפאלקאמט אין ש"ס ופוסקים.

צוזאמען מיט זיין פערפאלקאמונג אין יודישע למודים אויף אלע געביעטען, וואקסט ביי איהם ווי ביי א גאון דער דענקונגס-גייסט ווי אויך א קאלאסאלער אוצר פון ידיעות, בילדונג און קענטניס אין פערשיעדענע וועלטליכע ענינים. און אויף וויסענשאפטליכע געביעטען. עס דויערט נישט לאנג און ער ווערט מפורסם אלס גאון, תלמוד-חכם און חכם.

א פראדוקט פון זיין גאונישער קראפט, איז דאס ספר „אמרי דעת" — דרושים און פלפול אויף תורה וואס הרה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל גיט ארויס צו 18 יאהר. ווי ער וויזט ארויס א טיעפע בקיאות און חריפות. דארט אין ספר זעהען מיר די שטארקע ידיעות פון מחבר אויך אין דער אסטראנאמישער וויסענשאפט.

און אין יאהר תרס"ז גרינדעט ער אין טארנאפאל א ארגאניזאציע „תפארת הדת".

אין יאהר תרע"א נעמט ער אן דאס כסא-הרבנות אין גלינע. איז זיך אינגאנצען מקריב געווען צו ראטעווען דעם יודישען חנוך, נאך א פערהעלטניסמעסיג קורצער אבער מיהפולער ארבייט, איז איהם געלונגען אויפצושטעלען אין גלינא דאס ערשטע מוסטער-חדר אינסטיטוט א. נ. „בני-תורה".

אין אויסברוך פון דער וועלט-מלחמה, האט הרה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל, זיך צייטווייליג אבגעווענדעט פון זיין ספעציפישען חנוך געביעט און מיט זיין גאנצען אימפעט און ענערגיע, האט ער זיך געשטעלט אין דער שפיץ פון דער רעטונגס-אקציע צו בעזארגען די אומגליקליכע פערוואגעלטע.

בכלל האט דער רב געהאט זיין דרך, וואו ער קומט נאר אפילו צייטווייליג — צו גרינדען באלד דארטען א ישיבה, אזוי האט ער נאך אלס בחור געפיהרט א ישיבה אין זיין געבורטס-שטאדט שאץ, שפעטער נאך דער חתונה, האט ער געפיהרט א ישיבה אין טארנאפאל, אידער ער איז נאך געווארען רב, זייענדיג 3 חדשים אין לעמבערג בעת דער באלשעוויסטישער אינוואזיע, האט ער אנגעפיהרט מיט א גרויסע ישיבה.

אין סאנאק איז ער געוועהלט געווארען אלס רב איינשטימיג אהן א שום געגען קאנדידאטור, אבער ווען דער סאנאקער געמיינדע-פארשטעהער, האבען איהם געבראכט דאס כתב-רבנות קיין גלינא, האט ער זיי ערקלערט, אז ער וואלט בעשטאנען אנצונעהמען דאס סאנאקער רבנות, נאר מיט א תנאי קודם למעשה, ער זאל קענען דארט ענטוויקלען א מוסטערהאפטע ישיבה, זיין ישיבה האט זיך ענטוויקעלט אויפ'ן העכסטען אופן.

זיין כאראקטעריסטישע פערזענליכקייט האט מען געקענט בעמערקען ביי די סיים וואהלען אין לובלין, וואו ער האט זיך אין איין מעת-לעת ארויסגעוויזען פאר דעם גרויסען למדן, פאלקס פיהרער און פאליטיקער צוזאמען.

ער בעטייליגט זיך ראן אויך אין דער „מועצת-גדולי-התורה" און „אגודת-הרבנים" קאנפערענץ, אויך דארט רופט ארויס צו זיך די געהעריגע אכטונג און רעספעקט, און פערנעהמט באלד א חשוב ארט אין דער רביישער און רבנישער וועלט, אין א קאנאט שפעטער בעטייליגט זיך דער בעריהמטער רב אויף דער 2-טער ארטאדאקסישער לאנדעס-קאנפערענץ דעלעגירט פון מזרח-גאליציאנער רעליגיעזן יודענטהום. זיין ראלע אויף דער קאנפערענץ און דער געהעריגער רעספעקט איז ממש נישט צו בעשרייבען, דאס האט מען נאר געקענט זעהען און איבערלעבען, זייענדיג דאביי אויף דער קאנפערענץ, ווי די גרעסטע רביים און רבנים פון פוילען, ליטא, גאליציען א. אנ. זענען מיטגעריסען געווארען מיט דעם פיעל טויזענד קעפיגען עולם, מאכענדיג איהם שטורמישע אוואציעס און געדונערט האט דער זאל, פון דעם פיעל-טויזענדיגען אויפרוף „יחי הרב מגלינא", און דעריבער איז טאקי שפעטער דאס אויסוועהלען איהם אלס דעפוטאט צום סיים אויפגענומען געווארען מיט דער גרעסטער שמחה אין אלע ארטאדאקסישע און בכלל יודישע קרייזען.

שפעטער ווערט הרה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל מיט א גוואלדיגע מעהרהייט אויסגעוועהלט אלס רב אין פיעטרקאוו.

בשעת הרה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל איז געקומען קיין לובלין און ס'איז ביי איהם אויפגעשוואומען דער געדאנק וועגען גרינדען ביי אונז אין שטאדט א וועלט-ישיבה, האט עס ביי אלע אויסגעקוקט ווי אן אוטאפיע, א חלום, אבער הרב שפירא מיט זיין אויסערגעוועהנליכע ענערגיע האט שוין זיין פלאן געהאט פערפערטיגט און באלד זענען מיר געשטאנען פאר א געשעהענעם פאקט.

יש לי פחד גדול...

דאנערשטאג בעת דער לובלינער רבי ר' שלמה'לע אייגער האט בעזוכט דעם חולה, האט דער לעצטער, נישט האבענדיג קיין כח צו רעדען, אויפגעשריבען אויף א צעטעלע פאלגענדע ווערטער:

יש לי פחד גדול...

לכתחילה האט מען געמיינט, אז דער „פחד" איז נוגע זיין קראנקהייט. דערנאך האט ער לאנגזאם געגעבען צו פערשטעהן, אז ער פערלאנגט מען זאל ווי געהעריג בעזארגען דעם פאליס פון זיין לעבענס-פערזיכערונג לטובת דער ישיבה.

דער דאזיגער פאקט בעווייזט, אז דער רב האט זיך אבגעגעבען א דין-וחשבון פון זיין צושטאנד.

דער לובלינער וואיעוואדע

ד"ר רושניעצקי וועט פערזענליך אנטיילנעהמען אין דער לויה אלס פארשטעהער פון דער רעגירונג.

רעפ. הרב לעווין

היינט 5 פארטאג איז געקומען צו פאהרען דער רישער רב, רעפ. הרב לעווין, ביי דער באהן-סטאציע האבען איהם אבגעווארט א דעלעגאציע פון לויה-קאמיטעט.

די גמינע קאנצעלאריע

געשלאסען היינט א גאנצע טאג.

פון גמילות חסדים

צוליעב דער לויה פון לובלינער רב ז"ל וועט היינט פון 12 ביז 5 זיין געשלאסען די קאסע פון גמילות-חסדים (רעטונגס-קאמיטעט).

פון „ארבים"

צוליעב די טויזענדער צוגערייזטע, וועלכע ווערען היינט ערווארט אין לובלין וועט די ביורא פון „ארבים", אויסנאהמסווייזע, זיין טעטיג פון נאכמיטאג אן.

ווער וועט איבערנעהמען די פיהרונג מיט דער ישיבה

ווי וועט זיין דער וויטערדיגער גורל פון דער ישיבת חכמי לובלין? די לובלינער ישיבה איז געווען ענג צונויפגעבינדען מיט דער פערזאן פון נפטר, וועלכער האט פאר איהר באמת זיין גאנץ לעבען אוועקגעגעבן און בעוויזען במשך די עטליכע יאהר צו פערטיפען און פערברייטערן איהר ארגאניזאציע. איצט שטעלט זיך די פראגע ווער וועט איבערנעהמען די לייטונג פון דער ישיבה. אין די ישיבה-קרייזען ווערען ארויסגערוקט פערשיעדענע קאנדידאטורען, דערונטער אויך די קאנדידאטור פון לובלינער רבין ר' שלמהלע אייגער. מארגען וועט ווערען דעם פארקומען א גרויסע בעראטונג פון די פארשטעהער פון „קרן התורה", וועלכע קומען היינט.

די ישיבה בעקומט 30 טויזענד דאלאר

דער לובלינער רב האט זיך געהאט פערזיכערט אויף 30 טויזענד דאלאר. דער פאליס איז געווען פערשריבען אויפן נאמען פון דער ישיבה, וועלכע וועט איצט צוליעבן פריהצייטיגען טויט פון איהר גרינדער בעקומען אויסגעצאהלט פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט א סומע פון 30 טויזענד דאלאר.

„די פונדאמענטען פון דער ישיבה"

נעכטען 6 אווענד זענען געעפענט געווארען די טויערן פון דער ישיבה, כדי צו געבען די מעגליכקייט טויזענדער לובלינער יודען צו ווארפען דעם לעצטען געזעגענונגס-בליק אויפן לובלינער רב. דאס צימער אין וועלכען עס ליגט דער נפטר וועט זיין אפען ביז היינט 10 פריה.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט מען נעכטען אין אלע שוהלען, און בתי-מדרשים בעקאנט געמאכט, אז ביים געזעגענען דעם רב ווערט יעדען איינעם געגעבען די מעגליכקייט איבערצולאזען ביים נפטר א שריפטליכע פערזיכערונג וועגען א מאנאטליכע בעשטייערונג לטובת דער ישיבה, א בעשטייערונג אפילו פון 50 גראשען א חודש די דאזיגע אלע קוויטלעך וועלען פערפאקט ווערען אין א זעקעל און אריינגעלייגט ווערען אין קבר.

הרב ר' מאיר שפירא ז"ל האט זיין גאנץ לעבען זיך מקריב געווען פאר דער ישיבה, געשלאסען די אויגען און זארג פאר דער ישיבה און עס איז זיין הייסטער וואונש געווען, אז לובלינער יודען זאלען שאפען א פונדאמענט פאר דער ישיבה, א מאסען בעשטייערונג אין פארם פון די אויבענדערמאנטע קוויטלעך וועט זיכער ענטשפרעכען דעם ווילן פון גרויסען בויער פון דער ישיבה.

———

נעכטען נאך הבדלה האבען טויזענדער מענשען גענומען ציהען צו דער געביידע פון דער ישיבה כדי זיך צו געזעגענען מיטן גרויסען נפטר, דער גרעסטער טייל פון זיי האבען איבערגעלאזט קוויטלעך מיט אונטערשריפטן, אז זיי פערפליכטען זיך צו א געוויסען שטענדיגען אבצאהל לטובת דער ישיבה.

עס זענען אוועקגעשטעלט געווארען בעזונדערע טישלעך פאר מענער און פאר פרויען וואו די א. ג. דעקלעראציעס זענען געווארען אונטערגעשריבען.

דאס געזעגענען דעם נפטר האט געדויערט ביז אין דער שפעטער נאכטשעהן, דערנאך האט זיך געשאפען לאנגע רייהען פון פראווינצער, וועלכע זענען במשך א גאנצע נאכט אנגעקומען קיין לובלין.

דער אינהאלט פון נישט-געעפענטן בריף

דאנערשטאג איז אין דער ישיבה חכמי לובלין דערהאלטען געווארען א בריף פון דער לאדזשער קהלה אויפן אדרעס פון לובלינער רב. דעם בריף האט איבערגענומען ה' שמואל אייכענבוים און געוואלט איהם עפענען כדי איבערצולעזען פארן חולה. די לאגע איז שוין אבער געווען אזעלכע, אז עס איז אזמעגליך געווען צום חולה צו רעדען א ווארט, דער בריף איז דעריבער א פערמאכטער אוועקגעלעגט געווארען דעם חולה אונטערן קישען און וועט געעפענט ווערען ערשט דורך די פארשטעהער פון קרן-התורה.

ביז היינט ווייסט מען נישט דעם אינהאלט פון דאזיגען בריף.

נעכטען אווענד האבען מיר זיך טעלעפאניש פערשטענדיגט מיט דער לאדזשער קהלה און מען האט אונז איבערגעגעבען, אז דער אינהאלט פון בריף איז פאלגענדער.

די לאדזשער קהלה טיילט מיט דעם לובלינער רב, אז זי נעהמט אן אלע אהן אויסנאהם זיינע פינאנסיעלע און אלגעמיינע בעדינגונגען און זונטאג קומט א ספעציעלע דעלעגאציע, וועלכע ווערט בעפולמעכטיגט אונטערצושרייבן דעם כתב הרבנות.

יודען האבען געשלאסען די געשעפטען

לויטן רוף פון ראבינאט זענען אלע יודישע געשעפטען אין לובלין געהאלטען געשלאסען פרייטאג פון 11 ביז 1 נ.מ.

חוץ דעם זענען היינטיגען שבת אויך געווען געשלאסען אפילו יענע יודישע געשעפטען, וועלכע זענען געוועהנליך אפען אום שבת. גרופען יודען האבען פרייטאג פארנאכט בעזוכט די דאזיגע געוועלבען, אויפמערקזאם געמאכט, אז ס'איז נישט גלייך זיי צו האלטען אפען אום שבת אין דער צייט ח.-ן אין דער ישיבה ליגט אזא גרויסער נפטר.

דאס מאל איז צו קיין שום אינצידענטען נישט געקומען. אלע האבען תיכף געשלאסען די טהירען און אויך אויפצומארגענס נישט געעפענט די געוועלבען.

מיר בעטען, מיר ווארענען!

היט די ארדנונג און פערהיט אייך פון גניבות

אין דער היינטיגער לויה וועלען זיך בעטייליגען טויזענטער יודען. שווער פאראויסצוזעהן די צאהל, אלענפאלס וועלען דאס זיין ריזיגע מאסען. ארדנונג צו דערהאלטען וועט זיין זעהר שווער, אויב יעדער איינער וועט נישט מיטווירקען און נישט פיהלען זיך אלס מיטפעראנטווארטליך קען אין אזא פאל חלילה קומען צו א קאטאסטראפע און עס זאלען פאלען מענשליכע קרבנות.

בעטען מיר יעדען איינעם צו פערהאלטען זיך רוהיג, נישט צו שטופען זיך דארט, וואו אנדערע שטעהען שוין, נישט צו וועלען לויפען פאראויס פון דער וועג איז פערשטעלט, נישט צו וועלען זיין אומעטום, ווייל אט וועלכע קלייניגקייטען קענען טרייבען צו די גרעסטע אומגליקען.

האלט זיך רוהיג, היט אב די ארדנונג וועט איהר דערמיט פערהיטען דאס לעבען און דאס געזונד פון זיך און אנדערע.

גלייכצייטיג מאכען מיר אויפמערקזאם אז צו דער היינטיגער לויה האבען זיך מאביליזירט אויך גנבים פון לובלין און מחוץ לובלין, אויסרעכענדיג ריכטיג, אז ביי אזא מאסען-צוזאמענקום און ביי אזא שטימונג, וואס הערשט היינט אין לובלין, וועט לייכט זיין צו קריכן אין פרעמדע קעשענעס און פרעמדע שטיבען.

זאל זשע יעדער איינער זיין געווארענט און ווארענען אויך אנדערע.

די אלמנה וועט בעקומען אייביגע עמעריטור פון לובלינער קהלה

אויף דער טרויער-זיצונג אין דער קהלה איז צווישען אנדערס בעריהרט געווארען די פראגע וועגען פערזיכערן א לעבענסלענגליכע פענסיע דער אלמנה פון רב.

עס זענען ארויסגערוקט געווארען פערשיעדענע פראיעקטען, וועלכע וועלן בעהאנדעלט ווערען ערשט שפעטער.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די קהלה פערוואלטונג אויסצאהלען איהר חיייאהר די פולע פענסיע, ווי עס זעהט פאר דער בודזשעט און אויף להבא איהר פערזיכערן א לעבענסלענגליכע עמעריטור.

לויה-קאמיטעט

איז טעטיג אין לאקאל פון דער גמינע היינט פון 7 ביז 12 פריה.

קאנדאלענץ-דעפעשען צו דער קהלה

אין משך פון נעכטיגען טאג האט די קהלה דערהאלטען דעפעשען און בריף מיט מיטגעפיהל-אויסדרוקען צוליעב דער פטירה פון לובלינער רב פון פאלגענדע אמטען:

בילדונגס-מיניסטעריום
פאליציי-קאמענדאנט
קאמיסאר פיעכאטא
קאלישער קהלה
זרשעשאווער קהלה
קראקויער קהלה
צענטראלע פון מזרחי
ציוניסטישע ארגאן. אין גליינע
תורה והעבודה ווארשא
הרב גראדזענסקי ווילנע.

חוץ דעם ווי מיר דערמאנען אויף א אנדער ארט האבען קאנדולענץ בריף צוגעשיקט אויך דער לובלינער וואיעוואדע און דער לובלינער סטאראסטא.

קאנדאלענצען פון וואיעוואדע און סטאראסט

אויפן אדרעס פון דער קהלה און פון דער ישיבת חכמי לובלין זענען דערהאלטען געווארען צעהנדליגער מיטגעפיהל-דעפעשען פון די קהלות אין ווארשא, לאדזש, קראקא, לעמבערג, ביאליסטאק, ווילנע און אז. וו.

חוץ דעם האט דער לובלינער וואיעוואדע ד"ר ראזשניעצקי צוגעשיקט צו דער ישיבה א מיטגעפיהל-בריף צוליעבן טויט פון ראש פון דער ישיבה.

דער סטאראסטא ה' אלעיארטשיק האט א מיטגעפיהל-בריף צוגעשיקט פאר דער קהלה אויפן אדרעס פון איהר פרעזעס, ה' אדוו. לעווינסאן.

דעלעגאטען פון בילדונגס- און אינערן-מיניסטעריום

ווי מיר דערוויסען זיך קומט היינט צו דער לויה דעלעגאטען פון בילדונגס- און אינערען-מיניסטעריום, ווייל ווי בעקאנט איז דער רב געווען א מיטגליעדער אין דער עקזאמינער-קאמיסיע פאר רבנים ביים רעליגיאנס-דעפארטאמענט ביי בילדונגס-מיניסטעריום.

ראבינער קאפיטאן ראאב

רעפרעזענטירט די רעליגיע-אבטיילונג ביים קריגס-מיניסטעריום

דער מיליטער ראבינער ביים א. ק. לובלין, קאפיטאן ראאב האט נעכטען בעקומען א טעלעגראפישע פעראָרדנונג פון קריגס-מיניסטעריום צו רעפרעזענטירען אויף דער לויה פון הרב שפירא דעם רעליגיאנס-אבטיילונג ביים קריגס-מיניסטעריום.

———

אין דער לויה וועט די מיליטערישע מאכט אין לובלין רעפרעזענטירט ווערען דורכן שעף פון א. ק. לובלין, גענעראל דאבראדושיצקי.

די ווארשאווער קהלה

האט דעלעגירט קיין לובלין איהרע פרעזעסען פון ראט און פערוואלטונג די ה"ה מאזור און טראקענהיים, וועלכע זענען היינט פארטאג מיט א ספעציעלען אויטא געקומען קיין לובלין.

ספעציעלע צוגען פון קראקוי, לעמבערג, ווארשא און לאדז

ווי מען טיילט אונז מיט זענען נעכטען אווענד ארויסגעפאהרען ספעציעלע צוגען פון ווארשא. לאדז, לעמבערג און קראקוי מיט מאסען יודען, וועלכע ווילען אנטיילנעהמען אין דער לויה פון לובלינער רב.

די ארדנונגס-קאמיטע

מיט דער ארדנונג פון לויה-צוג פיהרט אן א ספעציעלע טעכנישע קאמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון די ה"ה פרעזעס בראמבערג, ד"ר פלאטקין, קאפיטאן ראאב, מ. אייזענבערג און ש. קעסטענבערג.

נעכטען האט פרעזעס בראמבערג קאנפערירט מיטן שטאדט-סטאראסטא אלעארטשיק, וועגען ארדנונג בעת דער לויה און מארשרוט פון לויה-צוג.

די טרויער-אויסגאבע פון לובלינער טאגבלאט

בעת מיר האבען דערהאלטען די שרעקליכע ידיעה וועגען דער פטירה פון לובלינער רב, איז דער פרייטאגדיגער נומער „לובלינער טאגבלאט" שוין געווען אויף דער מאשין, פערטיג צום דרוק. מיר האבען אין דער לעצטער מינוט בעוויזען צו ענדערן בלויז דעם ערשטען עמוד און צו געבען פלאץ פאר דער טרויעריגער מודעה.

דערפאר האבען מיר אבער אין צוויי שעה ארום ארויסגעלאזט א ספעציעלע טרויער-אויסגאבע אין צוויי עמודים מיט די ערשטע ידיעות וועגען דעם אומגליק און מיט דער מעלדונג פון ראבינאט צו שליסען די געשעפטען. אזוי ארום האבען אונזערע לעזער זיך דערוואוסט די וויכטיגסטע פרטים פון דער שרעקליכער פטירה-נאכט.

די אויסגאבע איז שנעל צעכאפט געווארען וואס עס האט בעוויזען ווי געוואלדיג „לובלינער יודען" האבען געגארט צו וויסען עפעס גענויערס וועגען דעם פריהצייטיגען סוים פון גרויסען לובלינער רב.

הספד קאמיטע

די ספעציעלע בעשטימטע הספד קאמיסיע וועלכע בעשטעהט פון די ה"ה הרב שלמה אייגער, פרעזעס זילבער, אל. מאקאטאווסקי, א. מ. קאנטאר, ראבינער ראאב און ש. אייכענבוים — עס איז אויך רעזערווירט געווארען צוויי ערטער אין דער קאמיסיע פאר צוגערייזטע וועלכע ווערען ערווארט — וועט אמטירען אין דער ישיבה היינט פון 9 פריה אן. ווער עס וויל מספיד זיין דארף זיך מעלדען צו דער קאמיסיע.

אין דער נאכט ווען עס איז פער-לאשען געווארען די ליכט...

די שרעקליכע פריהמארגען-בשורה. — דערדריקטענדער רושם אין שטאדט. — דער לעצטער אלארם צו די לובלינער יודישע דאקטוירים. די לעצטע שעה'ן פון רב. — ווי אזוי דער נפטר האט זיך געזעגענט.

איצט ווייסט שוין די גאנצע וועלט, אז דער לובלינער רב, ר' מאיר שפירא ז"ל לעבט נישט מעהר. פרייטאג פריה האבען אבער נאך נישט אלע לובלינער יודען געוואוסט, וואס עס איז געשעהן אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פרייטאג.

איינצעלנע יודען, וועלכע האבען זיך פארטאג בעוויזען אויף דער גאס, האבען בעמערקט עפעס א פיבערהאפטע בעוועגונג אין דער ריכטונג צו דער ישיבה. דראזשקעס זענען געלאפען הין און צוריק, פון די דראזשקעס האט זיך געטראגען א געוויין, פערשטיקטע קרעכצען און פון אנדערע האבען זיך גע-הערט אויסגעשרייען:

— יודען, אנ'אומגליק איז געשעהן!

אויף די דראזשקעס זענען געפאהרען דאקטוירים פון דער ישיבה און אין דער ישיבה. גרופעס תלמידים זענען געלאפען געבויגענע ־ון פערוויינטע צו דער פאסט, צום טעלעפאן, צום טע-לעגראף.

דאס איז מען שוין געלאפען מודיע זיין די וועלט וועגן דער טרוי-ריגער געשעהעניש.

ארום 2 ביינאכט האבען גענומען שטורמיש קלינגען די טעלעפאנען ביי אלע יודישע דאקטוירים אין לובלין.

— פרעגט נישט, פערזוימט נישט, קומט שנעל צו לויפען, דער רב איז אין געפאהר!

דאקטוירים, נאך וועלכע מען האט אלארמירט שפעטער, האבען שוין אויפן וועג געטראפען צוריקקאהרען זייערע קאלעגען.

— שוין נאך אלעם...

— סטייטש, וואס, ווען, ווי אזוי?!

און די זעלבע שאלה האבען גע-שטעלט אויך צומארגעס טויזענדער יו-דען אין לובלין.

דער רב האט נישט געוואלט מען זאל רעדען וועגן זיין צו בעט ליגען.

די רעדאקציע פון „לובלינער טאג-בלאט" האט דאנערשטאג זיך טעלע-פאניש פערשטענדיג מיט דער קאנצע-לאריע פון רב טכוח דעם ענין לאדוש — לובלין, האט מען אונז געענטפערט:

— דער רב איז עפעס נישט געזונד און דעריבער האט ער געבעטען טע-לעפאנירען קיין לאדוש, אז די דעלע-גאציע פון דער קהלה זאל זיך דער-ווייל אבהאלטען פון קומען קיין לוב-לין.

— מסתמא פיהלט זיך דער רב ערנסט קראנק, אויב ער האט אזוי פעראר-דענט מעגען מיר וועגן דעם שריי-בען?

— נישט נויטיג. ס'וועט פארבייגעהן.

דאך האבען מיר בעשלאסען מיט-צוטיילען אין עטליכע ווערטער אונזע-רע לעזער, אז הרב שפירא ליגט אין בעט, און בעת די מאשין האט געדרוקט די זייט מיט דער דאזיגער כראניק-ידיעה, האט מען נאך אין זעצעריי נישט געוואוסט, אז אין עטליכע מינוט ארום וועט מען דארפען אויסזעצען א נעקראלאג.

אזוי בליץ-שנעל.

מען האט אין דער ישיבה נישט ערנסט גענומען דעם רבס קראנקהייט. דער חולה האט נישט דערלאזט מען זאל וועגען דעם מודיע זיין און זיך ענטגעגענ-געשטעלט, ווען מען האט געשמועסט וועגען ארויסרופען ספעציאליסטען.

געוואכט ביי זיין בעט האבען בלויז די נאהנטסטע מענשען און אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויך א גרע-סערע צאהל עלטערע תלמידים, די איב-ריגע תלמידים האבען זיך געלעגט שלא-פען. נישט ערווארטענדיג, אז אין דער דאזיגער נאכט וועלען זיי אויף אייביג פערלירען זייער רבין.

די לעצטע מינוטן פון נפטר

ארום 12 ביינאכט האט דער רב געבעטען, מען זאל איהם איבערטראגען פון זיין שלאפצימער אינם אויפ-נאהם-זאל פון דער ישיבה. און באלד האט ער זיך געזעגענט מיט דעם בעט, אין וועלכען ער איז 3 טאג געלעגען קראנק און קיין אויג נישט געקענט צו-מאכען. ר' שלמה האלבערשטאדט, ר' משה זילבער, ר' העשעל שטשאראנסקי האבען איהם איבערגעטראגען אויף זיין ניי געלעגער, גראד איז אנגעקומען ר' שמואל אייכענבוים, וועלכער איז אין דער דאזיגער נאכט געקומען קיין לוב-לין. דער חולה האט זיך אנגעהויבען פיהלען ערגער, די פערגרעסערטע מאנד-לען אין חלו האבען געשטיקט, שווער געמאכט דאס אטעמען, דאך האט ער מיט אלעמען גערעדט און געשוויגען בעת דער ה' אייכענבוים האט איהם גע-זאגט, אז לובלין קלויבט זיך שטעלען א ווידערשטאנד דער לאדזשער קהלה און וועט נישט דערלאזען אוועקנעהמען פון זיך דעם רב.

דער חולה האט בלויז איין ווארט געענטפערט:

הלואי.

אנדערע האבען פארגעלעגט צו פער-לעשען די לאמפען, אפשר וועט דער רב איינשלאפען.

— עס וועט סיי ווי קומען דער שלאף.

און פלוצלינג איז דער רב געווארן הייטערער אין דער שטימונג, די אוי-גען האבען גענומען לויכטען, ער האט זיך אויפגעזעצט, געווענדעט זיך צו אלע:

טרינקט, רבותי, לחיים!...

האט מען אזוי געטהון, אנגעגאסען גלעזעלעך און אלע אנוועזענדע צו-זאמען מיט די תלמידים האבען גע-נומען צו ביסלעך, דער רב האט יע-דען געגעבען די האנד, מען האט איהם געוואונשען און ער האט געשאקעלט מיטן קאפ.

— איך וואלט אייך נאך געוואלט זעהן טאנצענדיג, אט אזוי ווי שטענ-דיג.

אויף צו טאנצען האט נישט גע-קלעקט קיין כוח. די תלמידים האבען זיך אבער שטארק בעאונרוהיגט. דער חולה האט פלוצלינג געביטען זיין מראה געווינקען מיט די הענד, אז דער עולם זאל פרעהליך זיין, בעוויזען נאך ארויס-צוזאגען:

— איצט ערשט קומט די שמחה...

עס האט איהם גענומען שטיקען אין האלז. דא האט מען טעלעפאניש גענומען אלארמירען די דאקטוירים. עס האט זיך דערהערט אנ'אויסטערלי-שער הוסט, געציילטע מינוטען האט געדויערט די גסיסה און שוין נאך אלעם.

דער יאמערליכער געוויין אין דער ישיבה

אלע זענען געבליבען ווי פערשטיי-נערט, אויסגעבראכען אין א יאמער-ליכען געוויין. אלע תלמידים זענען אויפגעשפרונגען פון די געלעגערס, דערוואוסט זיך פון אומגליק און גע-ווארפען זיך אויף דער ערד מיט ביי-טערע געוויינען.

פון דער ישיבה האט זיך פארטראגען דאס געוויין פון עטליכע הונדערט מאנספערשוינען. דאס האט אויפגעוועקט די שכנים פון די ארומיגע הייזער און אזוי זענען די יודישע גאסען געשטעלט געווארען פארטאג אויף די פיס הונ-דערטער מענשען האבען זיך א לאז געגעבען צו דער ישיבה, פרויען האט מען נישט אריינגעלאזט, זענען זיי געבליבען אויפן הויף, אויף דער גאס, געוויינט, געספאזמירט און באלד האָ-בען זיך אויסגעמישט די קולות פון מעביר יבוק מיט די ילדות פון די פרויען.

אין ישיבה האבען גענומען אנקומען אלע פרנסים און דאזארעס, בעלי-בתים פון שטאדט. תלמידים זענען געקומען אין רעדאקציע און צונויפגעשטעלט די ערשטע טרויער-מודעה, וועלכע האט נאך בעוויזען אריינצוגעהן אין אונזער פרייטאגדיגען נומער.

דער ערשטער קאמיטעט

אויפן ארט איז צונויפגעשטעלט גע-ווארען א קאמיטעט פון די ה"ה: דער לובלינער רבי ר' שלמה'לע איי-גער, שמואל אייכענבוים, הערשעל זילבער, דיר. קאנטאר און דער רב ר' שמעון ווייזענבערג. זיי האבען צונויפ-גענומען אלע ביכער פון דער ישיבה, פערחתמעט, אוועקגעטראגען אין א צי-מער פון לובלינער רבינס וואוינונג, פערשלאסען אויף ספעציעלע שטאבעס, די שליסלען וועלען איבערגעגעבען ווערען די פארשטעהער פון „קרן-התורה".

שבת אין דער פער'=יתומ'טער ישיבה

במשך דעם פרייטאגדיגען טאג איז די ישיבה בעזוכט געווארען פון טויזענ-טער מענשען, וועלכע זענען געקומען געזעגענען דעם גרויסען נפטר, אריינ-געלאזט האט מען בלויז מענער.

פרייטאג פארנאכט זענען אלע טוי-ערען פון דער ישיבה געווארען גע-שלאסען. קיינער איז מעהר נישט אריינ-געלאזט געווארען. אינעווייניג איז אלץ געטהון געווארען, כדי עס זאל אוי-סערליך נישט זיין קענטיג דער אי-נערליכער טרויער.

שבת איז — שבת.

שבת טרויערט מען נישט.

האט מען אנגעצונדען ליכט, גע-שטעלט זיך דאווענען, געפראוועט דעם קבלת-שבת, אבגעדאווענט, אלע תלמי-דים האבען זיך אויסגעשטעלט אין א רייהע, דערמאנט זיך, אז זיי פלעגען יעדען פרייטאגצונאכטס נאכן דאווענען צוגעהן צו זייער רבין, זאגען איהם „גוט שבת", זענען זיי אויך דאס מאל אריין אינ'ם צימער, וואו עס ליגט דער נפטר, צווישען צוויי רייהען ברע-נענדע ליכט, פארבייגעגאנגען, נישט געלאזט חלילה קיין טרעהר און מיט די פינגער אין די גארטלען פער-שטעקט, און —

— גוט שבת, רבי.

צום לעצטען מאל: „גוט שבת".

א שעה צייט האט געדויערט דער דאזיגער דראמאטישער „גוט שבת", ארויסגעזאגט פון 200 תלמידים.

דערנאך האט מען זיך געזעצט צום טיש, געמאכט קדוש, געפראוועט די סעודה, געזונגען זמירות, געבענשט און סיי ביים קדוש און סיי ביים בענשען — לעדיג איז די אויבענאן-שוהל, נישטא דער ראש-הישיבה.

בעוואונדערט האט מען די האל-טונג פון דער רביצן, עס איז בלויז אריבער דער ערשטער שטורם אויס-ברוך, איז זי שנעל געבליבען רוהיג, אבגעגעבען זיך א דין וחשבון פון געשעהענעם און שטיל געזאגט:

— גאט איז גערעכט און זיין משפט איז גערעכט.

פרייטאג-פארנאכט האט זי אנגע-טהון די בגדי שבת, געבענשט ליכט, געזעצט זיך צום טיש און די גאנצע צייט זיך פערהאלטען מיט רו-היגקייט און סבלנות פון א קולטור-מענש.

און אזוי איז דורך אויך דער שבת'-דיגער טאג.

געזאגט תהלים, געדאווענט, געפראוועט די סעודה און אויך שלוש סעודות. עס האבען נאר די תלמידים בלויז נישט גערעדט צווישען זיך. ווי נישט געקוקט זיך אין די אוי-גען, נישט אויפגעהויבען די קעפ.

א בעזונדערן איינדרוק מאכט א גרו-פע תלמידים, וועלכע זענען ערשט אין דער לעצטער וואך אנגענומען געווא-רען און געקומען צו פאהרען אין דער ישיבה. געטראפען דעם רב שוין קראנק און זיי האבען שוין נישט בעוויזען איהם צו זעהן. איצט זעהן זיי בלויז דעם סילועט פון זיין קערפער, וועל-כער ליגט בעדעקט מיט א שווארצען טוך.

אין צימער פון נפטר איז פסדר גע-שטאנען א מנין תלמידים, אונאויפהער-ליך געלערנט משניות. יעדע שעה טוישט זיך אנ'אנדער מנין. און אזוי א גאנ-צע טאג און א גאנצע נאכט.

און אזוי איז דער טרויער געהא-מעוועט געווארען א גאנצען שבתדיגען מעת לעת.

פאסט-טרעגער ברענגען טעלעגרא-מען, בריף, זיי ווערען נישט אנגענו-מען. קיינער שרייבט נישט אונטער.

עס איז שבת אין דער ישיבה.

אין דרויסען זאמלען זיך א גאנצען טאג מאסען מענשען. קיינער ווערט נישט אריינגעלאזט.

און אט בעוויזט זיך א שטערען אויפן הימעל. עס ווערט געמאכט הבדלה, וועלכע פערענדיגט זיך אבער שוין נית מיטן געוועהנליכען „גוט וואך". דער 24 שעה געהאמעוועטער טרויער ברעכט אויס אין ספאזמאטישע געוויינען.

עס איז דאך די לעצטע נאכט פון הרב ר' מאיר שפירא אין דער געביידע פון זיין ישיבה.

בלוטיגע אַראַבישע אומרוהען אין א"י

גענעראַל-שטרייק פון די אַראַבער.— 100 געהרגעטע און פאַרוואונדעטע.—

לאָנדאָן, 28. (פּאַט). די אַראַבער אין פּאַלעסטינע האָבן אויפסניי ערקלערט אַ גענעראַל-שטרייק און געפּרובט איבערחזרן די דעמאָנסטראַציעס פון צוויי וואָכן צוריק, אָנשטאָט אין ירושלים האָבן זיי איצט דעמאָנסטרירט אין יפו. דער הויך-קאָמיסאַר האָט געוואָרענט די אַראַבישע עקזעקוטיווע נישט צו אָרגאַניזירן קיין פּאָליטישע דעמאָנסטראַציע. דאָך האָט דער המון פון צוויי טויזנט אַראַבער אַרויסגעהענדיג פון מעטשעט פאָרמירט אַ צוג צו דער געביידע פון דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע, וועלכע איז געווען אַרומגערינגלט מיט שטעכעדיגע דראָהט און ענגליש מיליטער. דער המון האָט געמאַכט אויסגעשריי‍ען געגען די יודישע עמיגראַנטען און געגען דער פּאַלעסטינער רעגירונג. פּאָליציי האָט זיי צוטריבן מיט דער הילף פון גומיגע שטעקנס, דער המון איז געוואַקסן, דורכגעריסן דעם פּאָליציי-קאָרדאָן און גענומען פאַרניכטן די שטעכעדיגע דראָהטן. דאָס מיליטער האָט געעפנט אַ פייער. עס איז אַנטשטאַנען אַ געמיינזאַמע שיסעריי. פּאָליציי און מיליטער האָבן בעהערשט די סיטואַציע. העכער הונדערט אַראַבער זענען פאַרוואונדעט געוואָרן, צוויי צעהנדליג זענען דערהרגעט. עס איז פאַראַן 6 פאַרוואונדעטע פּאָליציאַנטן.

לאָנדאָן, 28. דער בלוטיגער רעזולטאַט פון די נעכטיגע געשעהענישען אין יפו זענען 16 דערהרג'עטע און 24 שווער-פאַרוואונדעטע אַראַבער. 40 פּערזאָן זענען אַרעסטירט. אין יפו איז דערקלערט געוואָרן בעלאַגערונגס-צושטאַנד. אין שטאָט איז רוהיג. אַנאָפיציעלער קאָמוניקאַט מעלדעט, אַז דאָס מיליטער איז אין גאַנצען נישט בענוצט געוואָרן. געשאָסען האָבן צוערשט די אַראַבער. פּאָליציי האָט אַליין בעהערשט די סיטואַציע.

ירושלים, 28. די אַראַבער האָבן ערקלערט אַן אַלגעמיינעם שטרייק פּאָליציי האָט בענוצט געוועהר. עס איז פאַראַן עטליכע פאַרוואונדעטע.

ירושלים, 28. (ספּעצ.) די בריטישע ציוויל-בירגער זענען בעוואָפּענט געוואָרן, אַלע יודישע און אַראַבישע אויטאָמאָבילען זענען מאָביליזירט געוואָרן, כדי אין נויטיגען פאַל צו קענען איבערוואַרפן פּאָליציי און מיליטער.

קאַהירא, 28. (ספּ.) אין קאַהירא שטעהן גרייט קאַמפּס-אַעראָפּלאַנען. די אַעראָפּלאַנען זענען גרייט אין פאַל פון איבערחזרן זיך פון די געשעהענישען אָפּצופליהען קיין ארץ-ישראל, ביז איצט איז אָבער דאָס נאָך נישט געווען נויטיג, ווייל די אָרטיגע פּאָליציי האָט אַליין בעהערשט די לאַגע.

אין תל-אביב איז רוהיג

תל-אביב, 28. (ספּ.) אין שטאָט איז פולשטענדיג רוהיג, פון אַלע געשעהענישען האָט קיין שום יוד נישט געליטען.

שווערע גזירה פאַר יודישע אַרבייטער אין דאַנציג

דאַנציג. דער דאַנציגער סענאַט האָט פאַראָרדענט, אַז אַלע אַרבייטער-קאַרטען, וועלכע דערלויבן צו אַרבייטען אין דאַנציגער האַפן, ווערן פון 1-טן נאָוועמבער ה.י. אַנולירט.

די אַרבייטער, וואָס ווילען ווייטער אַרבייטען אין דאַנציגער האַפן מוז זיך בעמיהען אַרויסצונעהמען נייע אַרבייטס קאַרטען.

צווישען די פּוילישע אַרבייטער אין דאַנציגער האַפן האָט די דאָזיגע פאַראָרדנונג אַרויסגערופען אַ שטאַרקע צורודערונג, מחמת ס'איז בעוואוסט, אַז די דאַנציגער אַרבייטס-אַמטען וועלען געבען קאַרטעס נאָר פאַר אַזעלכע אַרבייטער, וועלכע וועלען זיך פאַרשרייבען אין די היטלערישע אָרגאַניזאַציעס אין דאַנציג. אַלע איבעריגע וועלען אויסגעשלאָסען ווערען פון דער אַרבייט.

דער רושם אין לאָדז

לאָדוש, 28. טעלעפאָניש.

די ידיעה וועגען דער פּטירה פון הרב מאיר שפּירא האָט בעזונדערס אין לאָדז געמאַכט אַ גוואַלדיגען רושם, ווייל מ'האָט געהאַלטען שוין אויף זיכער, אַז הרב שפּירא וועט זיין לאָדזער הויפּט-רב.

די קאָנקורענט פון הרב שפּירא איז געווען די איינציגע וועלכע האָט פּראָטעסטירט אַלע ריכטונגען און געגען איהר האָט זיך נישט געהערט קיין איין שטים.

באַלד ווי ס'איז אָנגעקומען די שרעקליכע בשורה האָט דער "נייער פאָלקסבלאַט" אַרויסגעלאָזען אַ ספּעציעלע אויסגאַבע.

די קהלה-פאַרוואַלטונג האָט באַלד צונויפגערופען אַ זיצונג פון דער פאַרוואַלטונג און ראַט, צוליעב דער אַפּוועזענהייט פון פּרעזעס מינצבערג. וועלכער געפינט זיך אויף דער אַנטי-היטלערישער קאַמפּאַניע אין לאָנדאָן, האָט געהאַלטען אַ קורצע טרויער-רעדע דער וויצע-פּרעזעס בערגער, די רעדע איז אויסגעהערט געוואָרן דורך אַלע שטעהענדיגהייט, ס'איז בעשלאָסען געוואָרן אָפּצורופען דעם קאָנקורס אויפן אַמט פון אַ הויפּט-רב און אַרויסצושיקען צו דער לויה אַ דעלעגאַציע פון וויצע-פּרעזעס פון דער פאַרוואַלטונג בערגער, פּרעזעס פון ראַט ליבערמאַן און סעקרעטאַר נאַדעל.

ס'איז אויך פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע טרויער-זיצונג און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען אַ גרעסערע דעלעגאַציע.

נעכטען אין אָוונט איז פון לאָדז אַרויסגעפאָהרען אַ ספּעציעלער צוג מיט הונדערטער מענשען צו דער לויה.

לזכר נשמת הרב הגאון זצלה"ה זי"ע

בבוא אָבצוגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער גרויסען נפטר הרב הגאון מפה זצללה"ת האָבען מיר חסידי קאָזשניץ מפה לובלין זיך דערקלערט לטובת זיין הייליג ווערק יח"ל מיט 2000 זלאָטעס.

מיר האָפען דאָס אַלע היגע ביהח"ם און בתי מדרשים וועלען זיך אויך דערקלערען עפּי יכלתם.

חסידי קאָזשניץ דפה לובלין.

אכטונג

מיר מאַכען בעקאַנט אַלע מיטגליעדער און סימפּאַטיקער, אַז אויף דעם

צוזאַמענפאָר פון ברית-החיל

וואָס קומט פאָר אין וואַרשאַ זענען גילטיג

באַהן-הנחות אויף 50 פּראָצענט

אין ביידע ריכטונגען

קאַרטען וואָס בערעכטיגען צו בעקומען הנחה בלעטען קיין וואַרשאַ שוין צו בעקומען אין לאָקאַל פון הציונים-הרביז, ושעלאָנאַ 5 אַרויספאָהר פון לובלין דעם 29-טן און 30-טן צוריקפאָהר פון וואַרשאַ דעם 30-טן, 31-טן און 1-טען ליסטאָפּאַד.

קאָמוניקאַט פון חברה קדושה

מיר פאָדערן אויף אַלע אַקטיווע חברים צו געהן באַלד אין דעריפּריה אין מקוה אַריין און צוקומען אין לאָקאַל פון חברה קדושה נישט שפּעטער פון 8 אַ זייגער.

די פאַרוואַלטונג.

יצחק גרינבוים אויפגענומען געוואָרען דורכן מלוכה-פּרעזידענט

דער פּרעזידענט בעציהט זיך מיט סימפּאַטיע צום ציוניזם

וואַרשאַ, 28. (טעל.) פאַר זיין אָפּפאָהרען צוריק קיין ארץ-ישראל איז יצחק גרינבוים היינט אויפגענומען געוואָרען דורכן מלוכה-פּרעזידענט, דאָס געשפּרעך האָט געדויערט אַ האַלבע שעה, נעבען געשפּרעך האָט דער פּוילישער מלוכה-פּרעזידענט אַרויסגעוויזן אַ גרויסען אינטערעס פאַרן יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ ישראל.

היינט די ערעפנונג פון דער אַנטי-היטלעריסטישער וועלט-קאָנפערענץ

לאָנדאָן, 28. (טעל.) היינט עפנט זיך אין לאָנדאָן אונטערן פאָרזיץ פון נאָוועל לאָסקי די אַנטי-היטלערישער וועלט-קאָנפערענץ, דער סדר-היום איז נישט אָנגענומען געוואָרען. קיין פּרעסע-קאָנפערענצען וועלען נישט פאָרקומען.

צונויפגערופען דעם סיים

עקספּאָזע פון פּרעמיער יענדזשעיעוויטש

וואַרשאַ. 28. נעכטען נאָכמיטאָג איז אין סיים געקומען דער שעף פון יודישען ביוראָ ביים פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט פּשעשאַחסקי און איבערגעגעבען די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען צונויפרופען דעם סיים און סענאַט אויף דינסטאָג דעם 31-טען אָקטאָבער.

אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים ביי דער לעזונג פון בודזשעט וועט האַלטען אַ עקספּאָזע נישט דער פינאַנס-מיני. זאַוואַדזקי נאָר דער פּרעמיער-מיני. יענדזשעיעוויטש, וועלכער וועט בעריהרען אויך אַלגעמיינע פּאָליטישע פראַגען. וועגען דער עקספּאָזע וועט געפיהרט ווערען אַ דיסקוסיע.

די לובלינער פּוילישע פּרעסע

וועגן דער פּטירה פון הרב ר' מאיר שפּירא ז"ל

דער טויט פון הרב ר' שפּירא האָט געפונען אַ בריי‍טען אָבקלאַנג אין אַלע פּוילישע צייטונגען. וועלכע האָבן געבראַכט פאַרפּענליכע לעבנסגעשיכטע פון נפטר, דערצעהלענדיג וועגן זיין פּאָפּולאַריטעט און וועגן דעם, אַז די לאָדזשער קהלה האָט געוואָלט דעקען אַלע חובות פון דער ישיבה, כדי אויפצונעהמען איהם קיין לאָדוש.

אפילו דער ענדעקישער "גלאָס לובעלסקי" שרייבט וועגן "טויט פון אַנ'אָנגעזעהענעם יודישען פיהרער" און דערצעהלט אַ.ב. אַז הרב שפּירא איז געווען סיים-דעפּוטאַט, וועגן וואָס עס איז אַנגֿ אין די יודישע קלעפּסידרעס פאַרגעסען געוואָרען צו דערמאָנען..

דער "עקספּרעס אילוסטראָוואַני" שרייבט: "די ידיעה וועגען טויט פון הרב שפּירא איז איבערגעגעבען דורכן ראַדיאָ און האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם אין די אָרטאָדאָקסישע קרייזען סיי אין פּוילען, סיי אין אויסלאַנד".

דער "עקספּרעס לובעלסקי" שרייבט: "צוליעב דעם, וואָס לויטן יודישען דין דאַרף אַ מת באַגראָבן ווערן צו קבורה במשך 24 שעה און ווייל מען האָט אָבער געוואָלט ערמעגליכען די רביים און די רבנים צו קומען קיין לובלין צו דער לויה, האָט מען זיך טעלעגראַפיש פאַרשטענדיגט מיטן בעריהמטען גערער רבין, וועגען אָבלעגען דעם טערמין פון דער לויה און מיט זיין הסכם איז די לויה אָבגעלעגט געוואָרען אויף זונטאָג".

די דאָזיגע ידיעה פון "עקספּרעס" שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט און זענען אַ רעזולטאַט פון קלאַנגען, וועלכע זענען פרייטאָג פאַרשפּרייט געוואָרען אין שטאָט, ווי מיר זענען אינפאָרמירט, האָט מען טעלעפאָניש מודיע געווען קיין גער וועגען דער פּטירה און בעקומען אַנ'ענטפער, אַז היות דער גערער רבי פיהלט זיך נישט גוט, איז מען אין הויף נישט גענייגט צו דערצעהלען אַ הם וועגען אומגליק, ווייל מען האָט מורא, אַז דאָס קען אויף איהם צו שווער ווירקען. מען איז זיך דעריבער משער, אַז ביז נעכטען מוצאי שבת האָט מען פאַר גערער רבין אויסבעהאַלטען די ידיעה, במילא קען קיין רייד נישט זיין, אַז דער גערער רבי זאָל האָבען געהייסען אָבלעגען די לויה.

ועד הסתדרות „מזרחי" ותנועת „תורה ועבודה"

מביע בזה את צערו העמוק לרגלי האסון הנורא שקרה לעם ישראל בפטירת הגאון האב"ד ור"מ דעירנו לובלין

מהר"מ שפירא זצ"ל

כל בית ישראל יבכו את השרפה.

צוזאַמען מיטן גאַנצען יודישען לובלין בעוויינען מיר די גרויסע אבידה וואָס עס האָט געליטען די שטאָדט מיט דער פּטירה פון

הרב ר' מאיר שפירא זצ"ל

מיר דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דער יודישער קהלה, די יח"ל און דער פאַמיליע. מיר פאָדערן דאַבײַ אויף אַלע אונזערע מיטגליעדער דעם היינטיגען טאָג נישט צו האַנדלען און אַלע זאָלען זיך בעטייליגען אין דער לוי'.

וואָיעוואָודזקי סליינהענדלער-פאַראיין קאָוואַלסקאַ 4

Wydawnictwo Sp. z o. odp. Red. odp. H. Kohan.